

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksestä laiksi rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunta on 9 päivänä lokakuuta 1990 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 168 laiksi rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta.

Sosiaalivaliokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 12 päivänä lokakuuta 1990 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Koistisen ym. lakialoitteen n:o 89 laiksi rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta sekä eduskunnan 15 päivänä toukokuuta 1990 sosiaalivaliokuntaan lähettämät ed. Jouppilan ym. toivomusaloitteen n:o 681 ylimääräisen rintamalisän korottamisesta, ed. P. Leppäsen ym. toivomusaloitteen n:o 726 ylimääräisen rintamalisän korottamisesta ja ed. Mattilan toivomusaloitteen n:o 729 ylimääräisen rintamalisän korottamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveystieteiden osastopäällikkö Eeva Ahokas Kansaneläkelaitoksesta, varapuheenjohtaja Antti Hartikka Suomen Sotaveteraaniliitosta, lakimies Seppo Savolainen Sotainvalidien Veljesliitosta, puheenjohtaja Erkki Huurtamo Rintamamiesveteraanien Liitosta ja toiminnanjohtaja Laine-Maire Kyöstilä Rintamanaisten Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ylimääräisen rintamalisän korottamista siten, että se olisi 22,5 prosenttia kansaneläkkeen lisäosan määrästä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1991. Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1991.

Lakialoitteessa n:o 89 ehdotetaan ylimääräisen rintamalisän korottamista 30 prosenttiin kansaneläkelain mukaisesta lisäosasta. Ylimääräisen rintamalisän vähimmäissuuruudeksi esitetään 50 markkaa.

Toivomusaloitteessa n:o 681 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin sotavuosien ottamiseksi huomioon eläketulokertymää lasket-

taessa myös yksityisellä sektorilla ja että ylimääräisen rintamalisän taso nostetaan niin, että se on 30 prosenttia kansaneläkkeen lisäosasta.

Toivomusaloitteessa n:o 726 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ottaisi määrärahan valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ylimääräisen rintamalisän kaksinkertaistamiseksi.

Toivomusaloitteessa n:o 729 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisiin toimiin ylimääräisen rintamalisän korottamiseksi 30 prosenttiin kansaneläkkeen lisäosasta.

Hallituksen esitykseen sisältyvät korotukset merkitsevät valiokunnan saaman tiedon mukaan sitä, että veteraanien kokonaistulot nousevat noin 3 000 markkaan, mihin voi vielä tulla asumistuki. Valiokunta pitää tärkeänä, että selvitetään ylimääräisen rintamalisän vaikutukset veteraanien tulojen kokonaisuuteen, jottei järjestelmä sisällä esimerkiksi asumistukea alentavia vaikutuksia.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaalivaliokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Edelleen sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 89 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Vielä sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toivomusaloitteet n:o 681, n:o 726 ja n:o 729 hylättäisiin.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinari, varapuheenjohtaja Louvo ja jäsenet Alaharja, Alaranta, Hurskainen, Kankaanniemi,

Koistinen, Kärhä, P. Leppänen, Mäkipää, Nordman, Rinne, Taina ja Väistö sekä varajäsenet J. Roos (osittain) ja Wahlström.

Vastalauseita

I

SMP on lähes kahdeksan vuotta jatkuneen hallituksessaoloaikansa kuluessa saanut aikaiseksi sen, että rintamaveteraaneille on luotu uusi eläkejärjestelmä eli ylimääräinen rintamalisä. Sitä maksetaan tietty prosentti kullekin eläkkeensaajalle kuuluvan kansaneläkkeen lisäosan määrästä.

Ylimääräisen rintamalisän tarkoituksena on olla lisäeläke sellaisille sotiemme veteraaneille, joilla on kaikkein heikoimmat eläketulot. Ylimääräinen rintamalisä on siis sosiaalinen eläkemuoto, mutta samalla myös valtiovallan taholta osoitettu tunnustus veteraaneille heidän isänmaansa vapauden puolesta tekemästään työstä.

Alun perin tullessaan SMP:n eduskuntaryhmän budjettitarkistuksissa esittämän vaatimuk-

sen ansiosta mukaan valtion tulo- ja menoarvioon ylimääräinen rintamalisä oli määrältään varsin pieni. Vähitellen SMP:n hallituksessaoloaikana lisä on saatu korotetuksi niin, että nykyisen hallituksen aikana lisää on esitetty korotettavaksi 22,5 %:iin 1 päivästä huhtikuuta 1991.

Hallituksen esittämä korotus ei ole kuitenkaan vielä täysin riittävä. Ylimääräinen rintamalisä tulisi saada korotetuksi vuoden 1991 aikana vähintäänkin 30 %:iin hallituksen esittämänä päivänä eli 1 päivänä huhtikuuta 1991.

Ehdotan,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuluvana:

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 9 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa laissa (598/90), näin kuuluvaksi:

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 30 prosenttia maksettavan lisäosan määrästä. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta lisäosasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon lisäosaa

määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 50 markan suuruisena.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1990

Lea Mäkipää

II

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan rintamasotilaseläkelain 9 a §:n mukaan niille rintamalisän saajille, joille maksetaan myös kansaneläkkeen lisäosa. Ylimääräisen rintamalisän määrä korotettiin 12,5 %:ksi kansaneläkkeen lisäosasta vuoden 1990 tulo- ja menoarvioesityksen käsittelyn yhteydessä. Hallitus on julkisuudessa luvannut kolminkertaistaa ylimääräisen rintamalisän. Hallituksen esitys ei toteuta annettua lupausta.

Allekirjoittaneet ehdottavat ed. Koistisen lakialoitteen n:o 89 perusteella rintamalisän korottamista 30 prosenttiin kansaneläkkeen lisäosan määrästä. Ylimääräisen rintamalisän määrä on sidottu saajan tuloihin. Nykyisin vähimmäismäärä on 20 markkaa kuukaudessa. Vähimmäismäärää ehdotamme korotettavaksi 50 markkaan kuukaudessa.

Vaikka nyt ehdotettu uudistus osoittaa suurempaa ymmärtämystä veteraanejamme kohtaan, ovat toimet kuitenkin riittämättömiä, kun niitä verrataan niihin uhrauksiin ja saavutuksiin, joihin veteraanien panos on ollut

ratkaiseva. Säättämällä kunnollinen veteraanien vähimmäiseläkelaki voidaan vihdoinkin lunastaa ne monien juhlapuheiden lupaukset, joita veteraanimme ovat odottaneet kymmeniä vuosia. Eduskunnalle onkin jätetty kuusi samansäältöistä lakialoitetta veteraanien 4 500 markan suuruudesta vähimmäiseläkkeestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

”Sosiaalivaliokunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti lakiesityksen veteraanien vähimmäiseläkkeestä eduskunnalle vuoden 1990 valtiopäivillä jätettyjen lakialoitteiden n:o 75, 76, 77, 78, 79 ja 80 mukaisesti.

Lisäksi ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 89 pohjalta näin kuuluvana:

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 9 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa laissa (598/90), näin kuuluvaksi:

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 30 prosenttia maksettavan lisäosan määrästä. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta lisäosasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon lisäosaa määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä makse-

taan kuitenkin aina vähintään 50 markan suuruksena.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Annikki Koistinen
Toimi Kankaanniemi

Juhani Alaranta
Pekka Leppänen

Matti Väistö
Jarmo Wahlström

